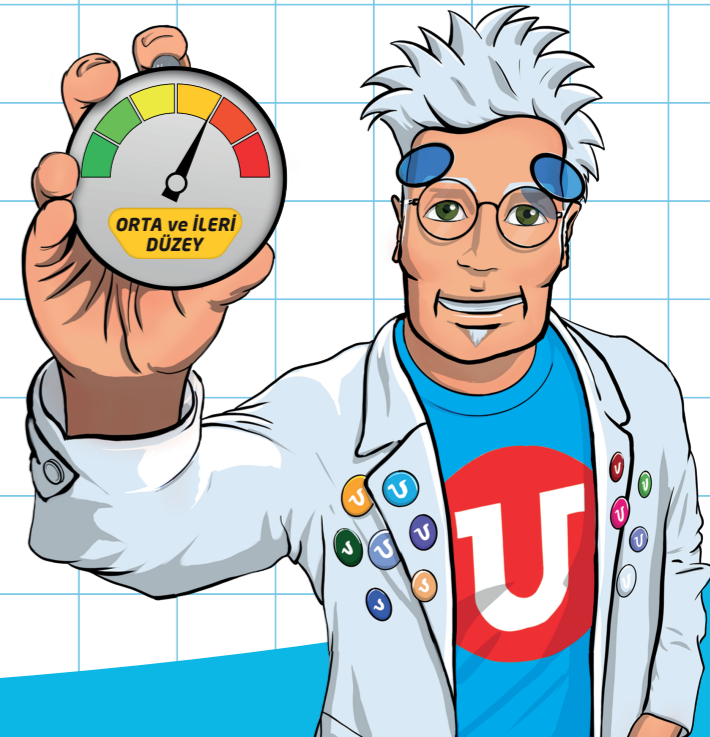

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Fizik Soru Bankası

Newton'un Hareket Yasaları

MELİK EKEN

NEWTON'UN HAREKET YASALARI

NEWTON UN BİRİNCİ YASASI (EYLEMSİZLİK)

NEWTONUN İKİNCİ YASASI (DİNAMİĞİN TEMEL PRENSİBİ)

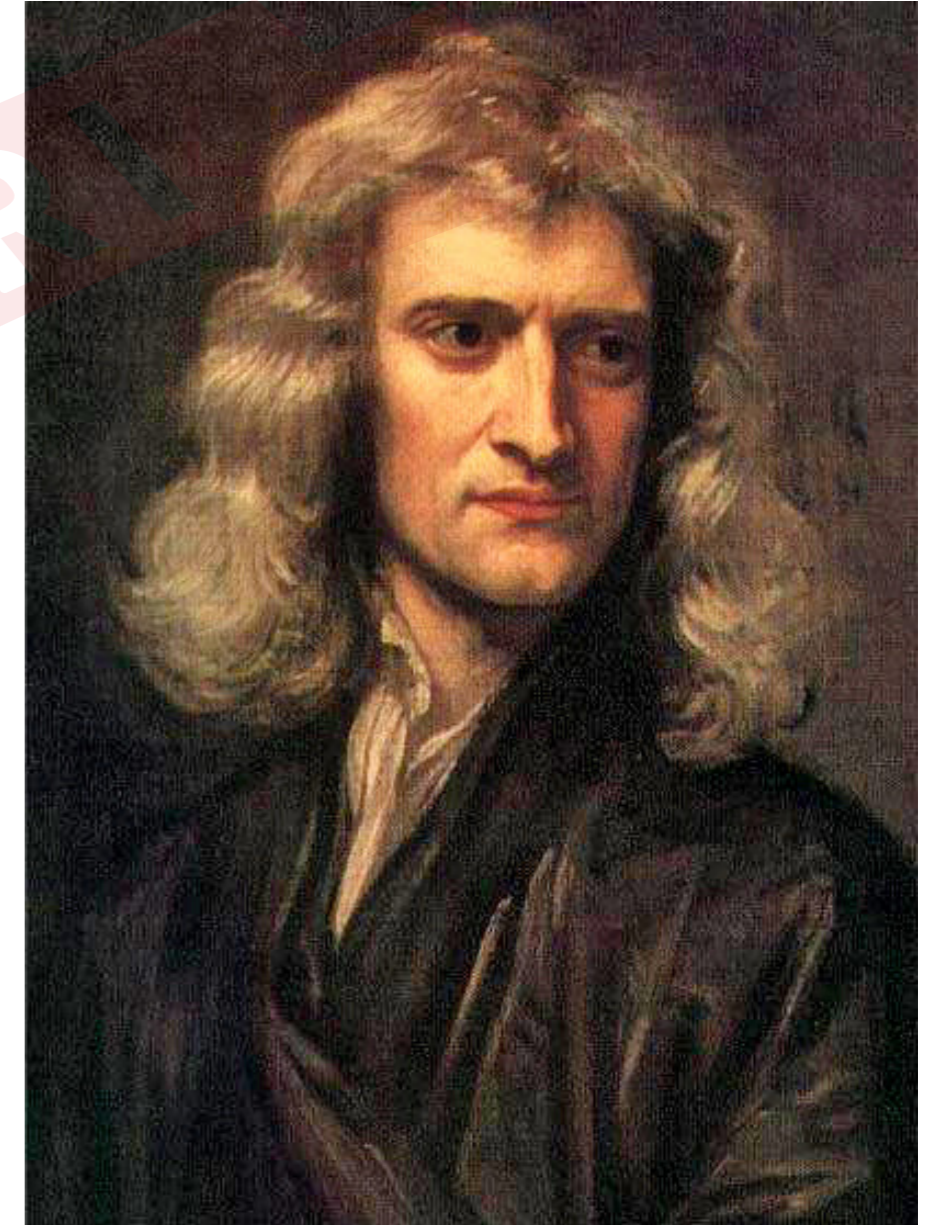
AĞIRLIK VE YERÇEKİMİ İVMESİ

NEWTONUN ÜÇÜNCÜ YASASI (ETKİ-TEPKİ)

EYLEMSİZLİK KANUNU

Eylemsizlik : Cismin hareket durumunu koruma isteğidir.

- Sabit kabul edilen bir referans sistemine göre cisme etki eden bileşke (net) kuvvet sıfır ise, cisim duruyor ise durmaya devam eder.
- Cisim hareketli ise sabit hızla hareket etmeye devam eder.
- Yolda aracımızla giderken aniden frene bastığımızda öne doğru hareket etmemiz bizim konumumuzu korumak için yaptığımız eylemsizliktir.

Örnek:

Cisimlerin hareket durumlarını koruma isteğine eylemsizlik denir.

Buna göre,

- I. fren yapan otobüste yolcuların dengede durmakta zorlanması,
- II. motorlarını kapatan uçağın, bu şekilde havada belirli bir süre daha süzülebilmesi,
- III. hızlanan bir arabada sırtımızın koltuğa yapışması

ifadelerinden hangileri eylemsizliğe örnek olarak verilebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Eylemsizlik yasasının sonuçlarından, teknoloji alanında da yararlanılmıştır.

Buna göre,

Hava yastıkları

Yüksek binalarda dengeyi sağlayacak sarkaçlar

Uçakların ön kısımlarının ergonomisi

örneklerinden hangilerinde eylemsizlik yasasının sonuçlarından faydalanılmıştır?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

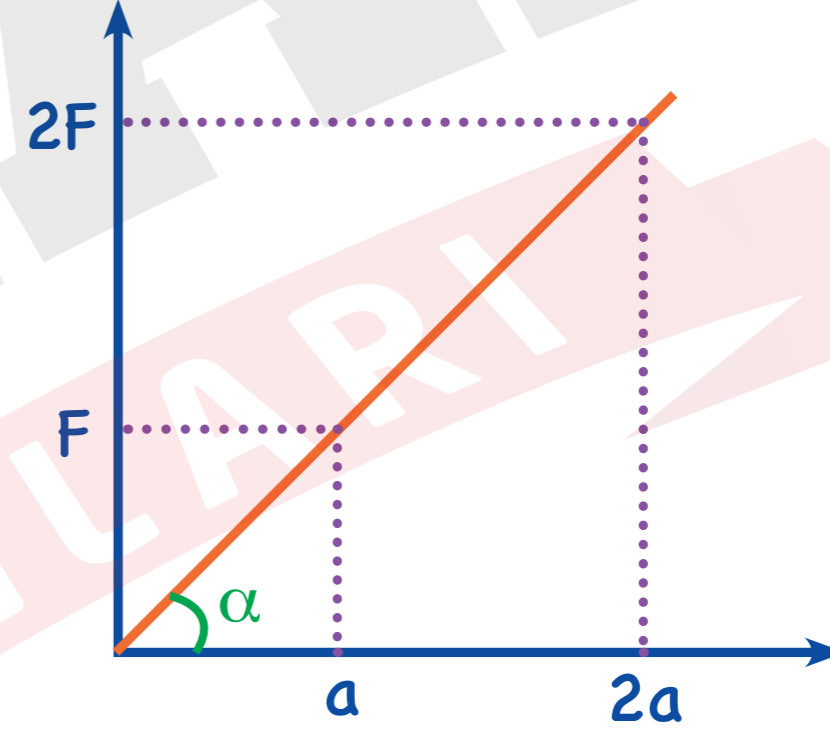
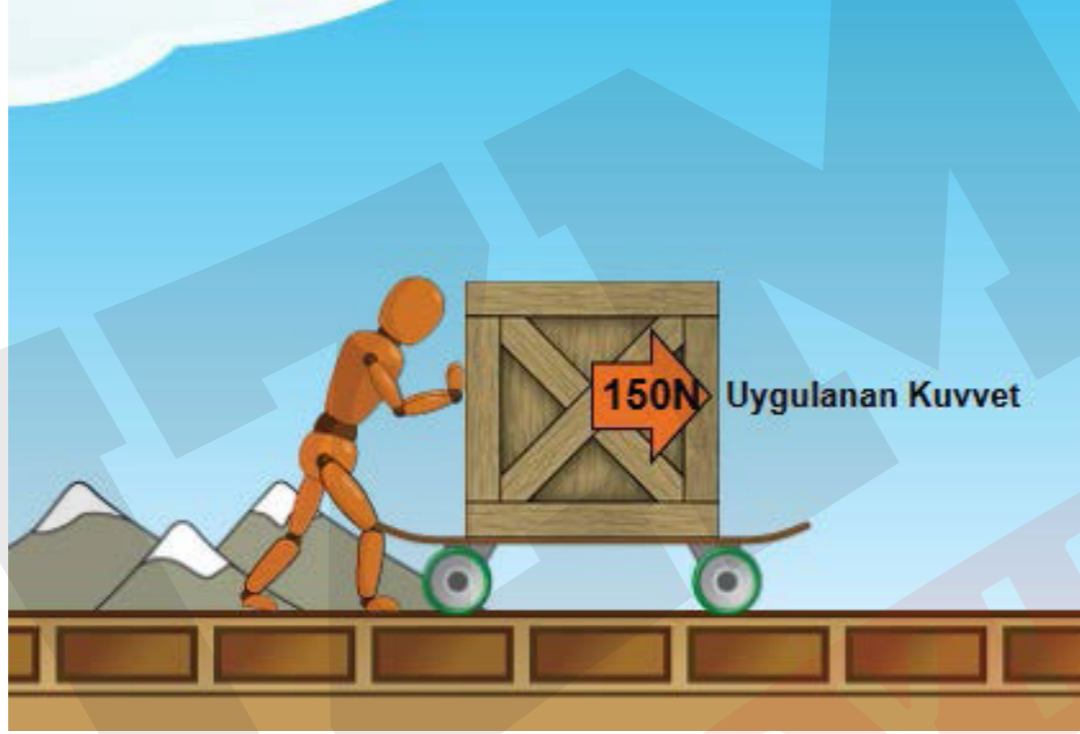
D) II ve III

E) I, II ve III

DİNAMIĞIN TEMEL PRENSİBİ

- Bir cisme etki eden kuvvetlerin bileşkesi sıfır değil ise cisim bu kuvvetlerin bileşkesinin yönünde ivme kazanır.
- Kuvvetin cisme kazandırdığı ivmeye oranı sabit olup, bu değer cismin kütlesine eşittir.

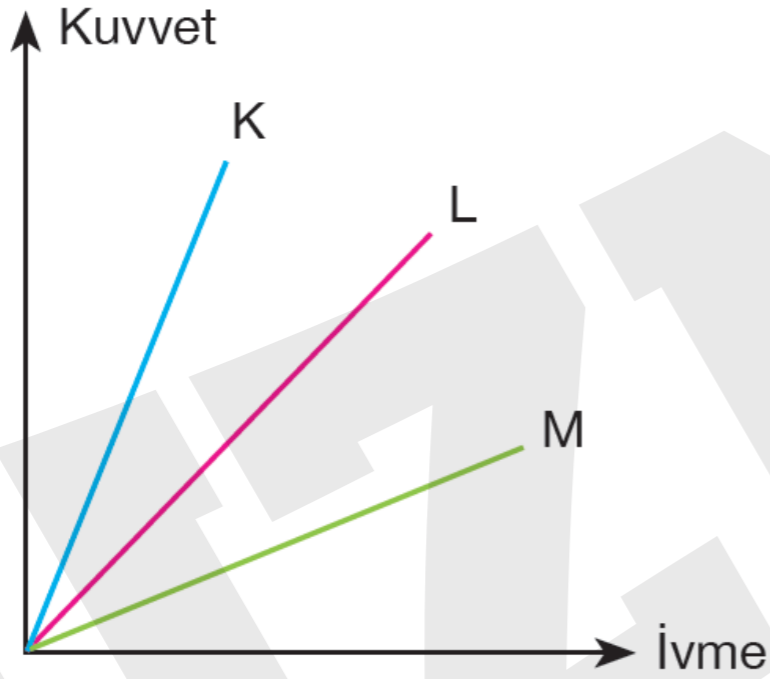
- Kuvvet - ivme grafiğinin eğimi cismin kütlesini verir.

$$\text{Eğim} = \tan\alpha = \frac{F}{a} = \frac{2F}{2a} = \dots = \text{sabit} = m$$

$$\frac{F}{a} = m \Rightarrow F = m \cdot a$$

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan K, L ve M cisimlerine yatay doğrultuda kuvvetler uygulandığında, ivmelerinin büyüklüğünün kuvvete bağlı değişim grafiği şekildeki gibi oluyor.

Buna göre; K, L ve M cisimlerinin kütleleri m_K , m_L ve m_M arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

A) $m_K > m_L > m_M$

B) $m_K > m_M > m_L$

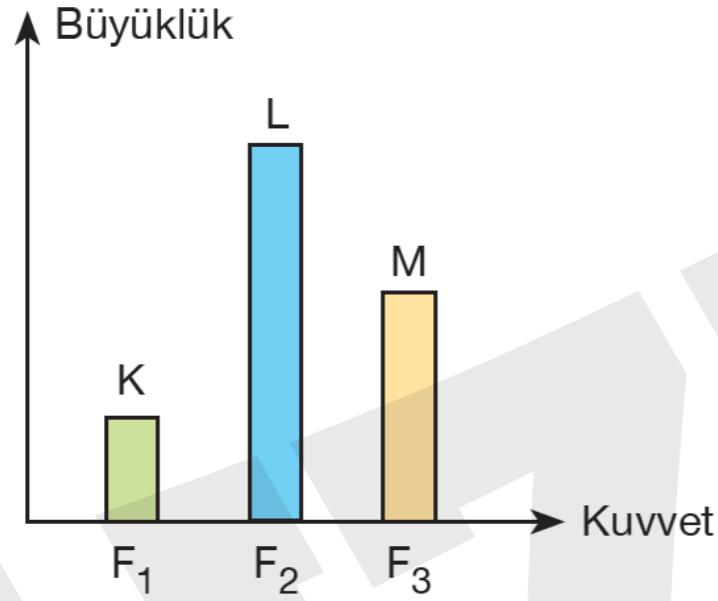
C) $m_L > m_K > m_M$

D) $m_L > m_M > m_K$

E) $m_M > m_L > m_K$

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan eşit kütleli K, L ve M cisimlerine, yatay doğrultuda etki eden $\vec{F}_1$, $\vec{F}_2$ ve $\vec{F}_3$ kuvvetlerinin büyüklüğünü gösteren sütun grafiği şekilde verilmiştir.

Buna göre K, L ve M cisimleriyle ilgili olarak,

- I. Üçü de dengelenmemiş kuvvetlerin etkisi altındadır.
- II. İvmesinin büyüklüğü en fazla olan L cismidir.
- III. İvmesinin büyüklüğü en az olan M cismidir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan 3 kg kütleli cisme, yatay doğrultuda ve zıt yönlerde F ve 8 N büyüklüğünde kuvvetler uygulandığında cismin ivmesi 2 m/s^2 oluyor.

Buna göre F kuvvetinin büyüklüğü,

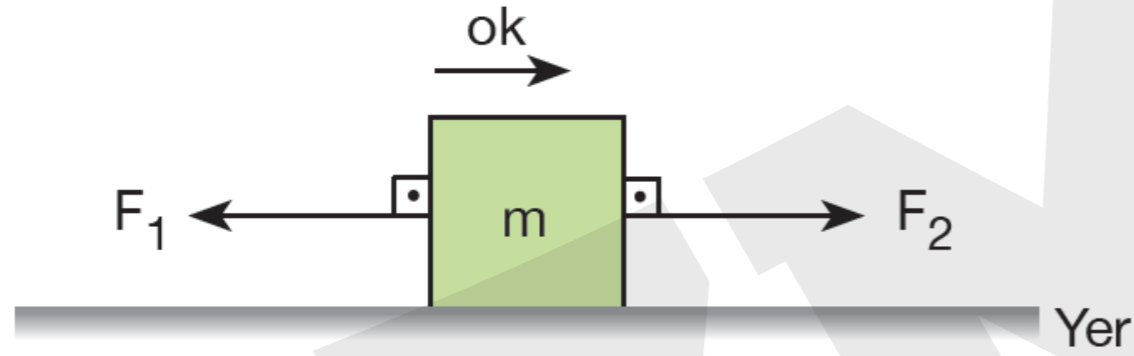
- I. 2 N
- II. 10 N
- III. 14 N

değerlerinden hangileri olabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan m kütleli cisme, aynı anda F_1 ve F_2 büyüklüğünde kuvvetler yatay doğrultuda uygulandığında cismin ivmesi ok yönde a büyüklüğünde oluyor.

Cismin ivmesinin büyüklüğünü artırmak için,

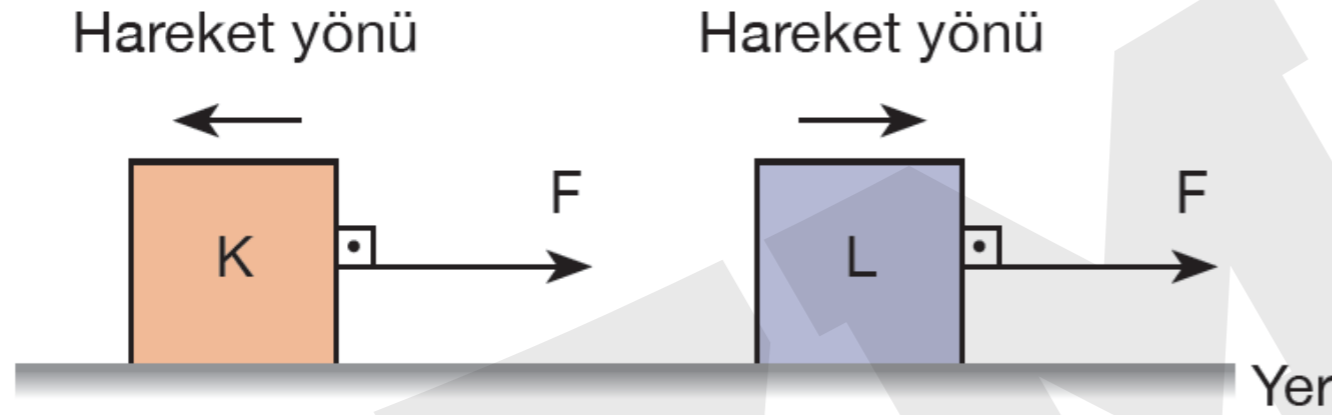
- I. m kütlesi azaltılmalıdır.
- II. F_1 kuvvetinin büyüklüğü artırılmalıdır.
- III. F_2 kuvvetinin büyüklüğü artırılmalıdır.

yargılarından hangileri doğru olabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde zıt yönlerde hareket eden K ve L cisimlerine, yatay doğrultuda F büyüklüğündeki kuvvetler şekildeki gibi uygulanıyor.

Buna göre K cismi duruncaya kadar geçen sürede,

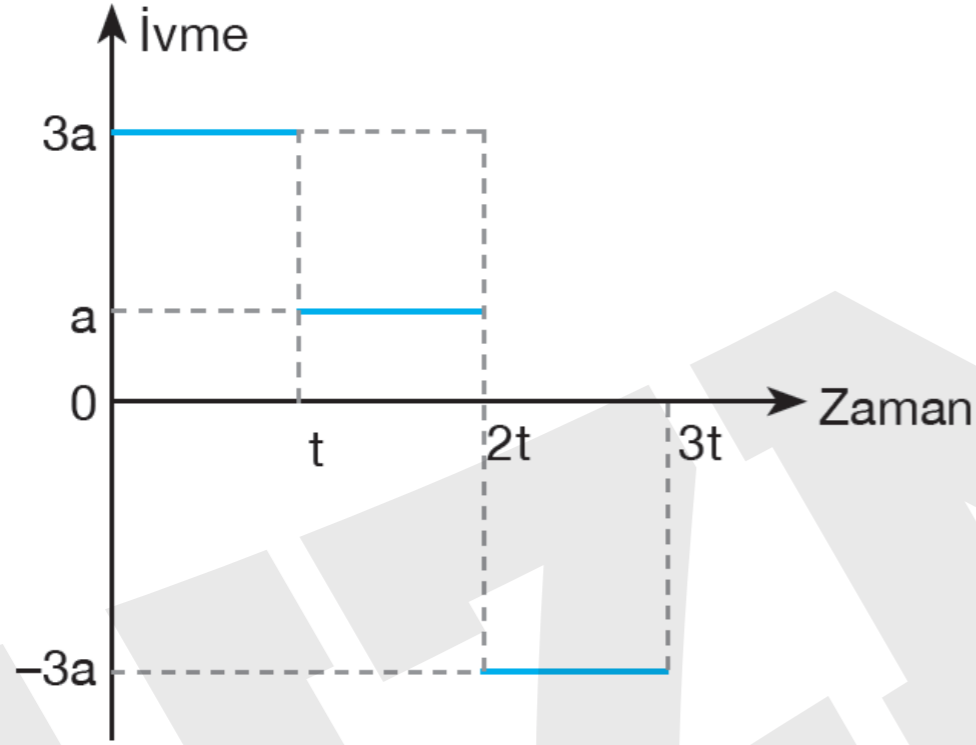
- I. K cisminin hız ve kuvvet vektörlerinin yönü zıttır.
- II. L cisminin ivme ve hız vektörlerinin yönü aynıdır.
- III. K cisminin kuvvet ve ivme vektörlerinin yönü aynıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde hareket eden cismin ivmesinin zamanla değişim grafiği şekildeki gibi olmaktadır.

Cisme $(0 - t)$, $(t - 2t)$ ve $(2t - 3t)$ zaman aralıklarında yatay doğrultuda uygulanan kuvvetlerin büyüklüğü F_1 , F_2 ve F_3 arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

A) $F_1 = F_2 > F_3$

C) $F_1 = F_3 > F_2$

E) $F_1 > F_2 > F_3$

B) $F_3 > F_1 = F_2$

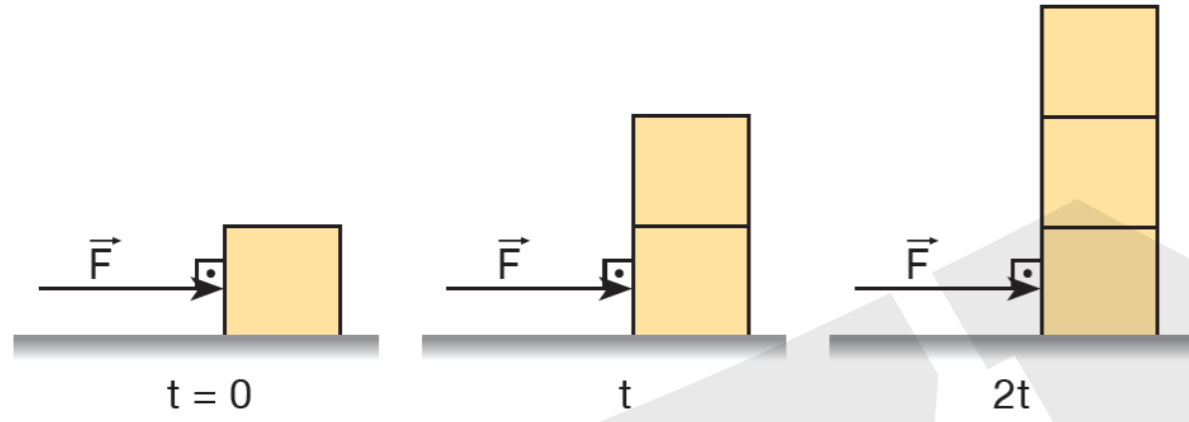
D) $F_2 > F_1 = F_3$

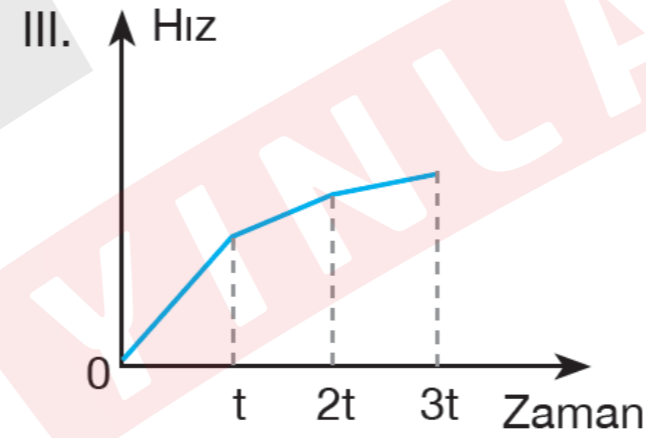
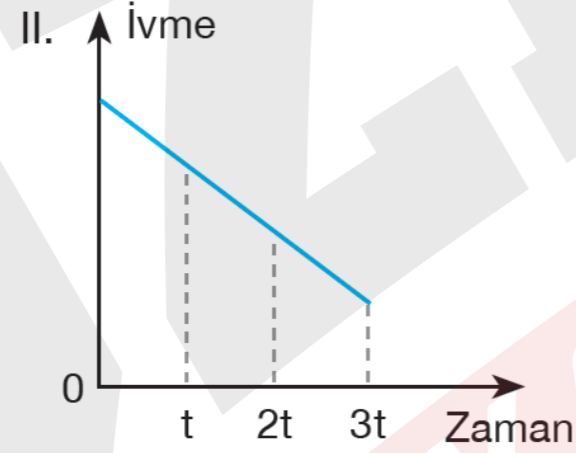
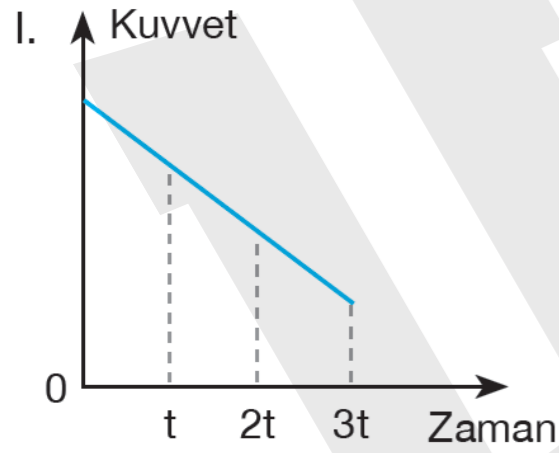

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan cisme yola paralel doğrultuda sabit F büyüklüğünde kuvvet ($0 - 3t$) zaman aralığında uygulanıyor. İtilen cismin üzerine; t ve $2t$ anlarında birer tane daha özdeş cisim konuluyor.

Buna göre sistem ile ilgili,

grafiklerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III

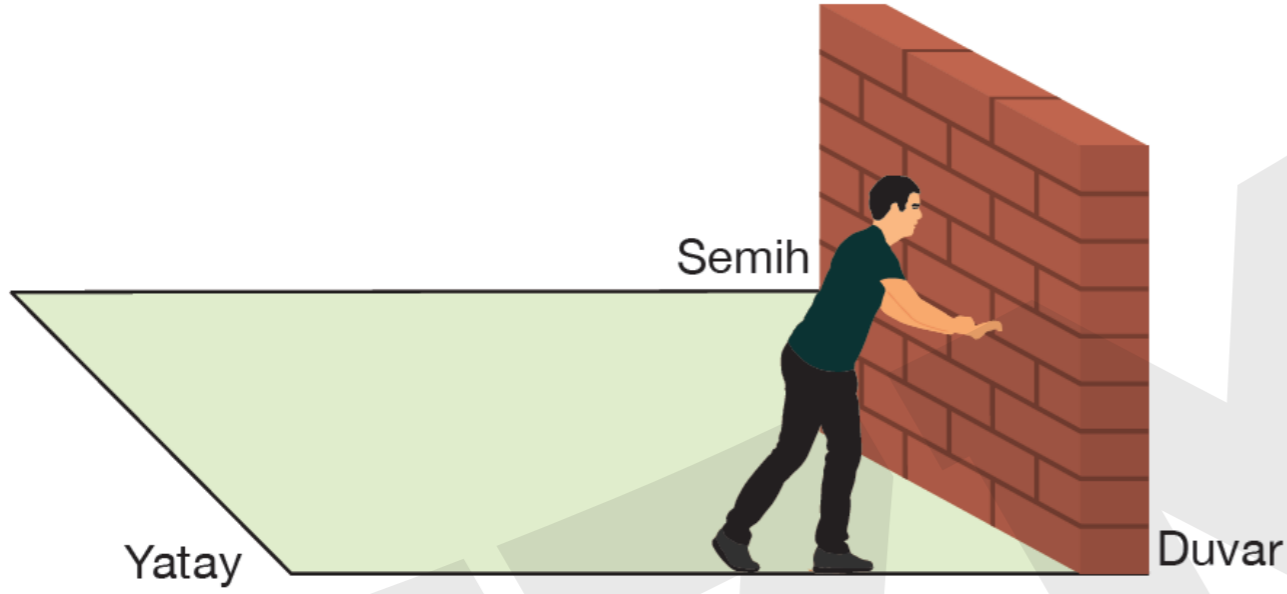
ETKİ TEPKİ KANUNU

- Durmakta olan bir kaykaydan atladığımızda kaykayın zıt yönde hareket ettiğini görürüz.
- Elimizi masaya vurduğumuzda elimizin acıdığını hissederiz.
- Arkadaşımızla denge oyunu oynarken onu ittiğimizde bizde zıt yöne hareket ederiz.
- Yukarıdaki örneklerden anlaşılacağı gibi, evrende gerçekleşen olaylarda birbirine kuvvet uygulayan iki nesneden bahsedebiliriz.
- Bunlardan biri etki diğeri tepki kuvvetidir.
- Bunun sonucu olarak her etki bir tepki oluşturur diyebiliriz.

Örnek:

Semih, aşağıdaki gibi düşey düzlemdeki duvara elleriyle yatay doğrultuda F büyüklüğünde kuvvet uyguluyor.

Buna göre,

- I. Semih, duvara etki kuvveti uygular.
- II. Duvar, Semih'e tepki kuvveti uygular.
- III. Semih'in duvara uyguladığı kuvvet ve duvarın Semih'e uyguladığı kuvvet eşittir.

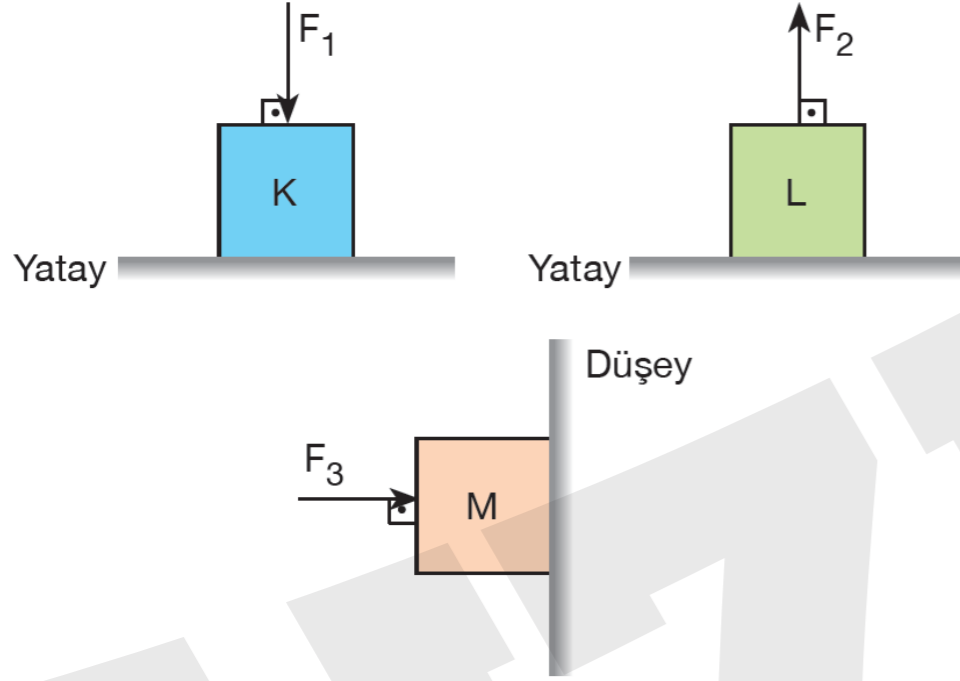
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Sürtünmesiz düzlemlerde, G ağırlığındaki özdeş K , L ve M cisimlerinden; K ve L cisimlerine düşey, M cismine ise yatay doğrultuda F_1 , F_2 ve F_3 büyüklüğünde kuvvetler uygulanıyor.

K , L ve M cisimlerine düzlemlerin uyguladığı tepki kuvvetlerinin büyüklükleri N_K , N_L ve N_M olduğuna göre,

- I. $N_L > N_K > N_M$
- II. $N_K = N_M > N_L$
- III. $N_K > N_L > N_M$

tepki kuvvetleri arasındaki ilişkilerden hangileri doğru olabilir? ($G > F_2$)

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Newton'un hareket yasalarıyla ilgili olarak Cemal, Buse ve Kayhan aşağıdaki yorumları yapıyor.

Cemal : Eylemsizlik yasası, üzerine etki eden net kuvvetin sıfır olduğu cisimleri inceler.

Buse : Temel yasa, üzerine etki eden net kuvvetin sıfırdan farklı olduğu cisimlerin hareketini inceler.

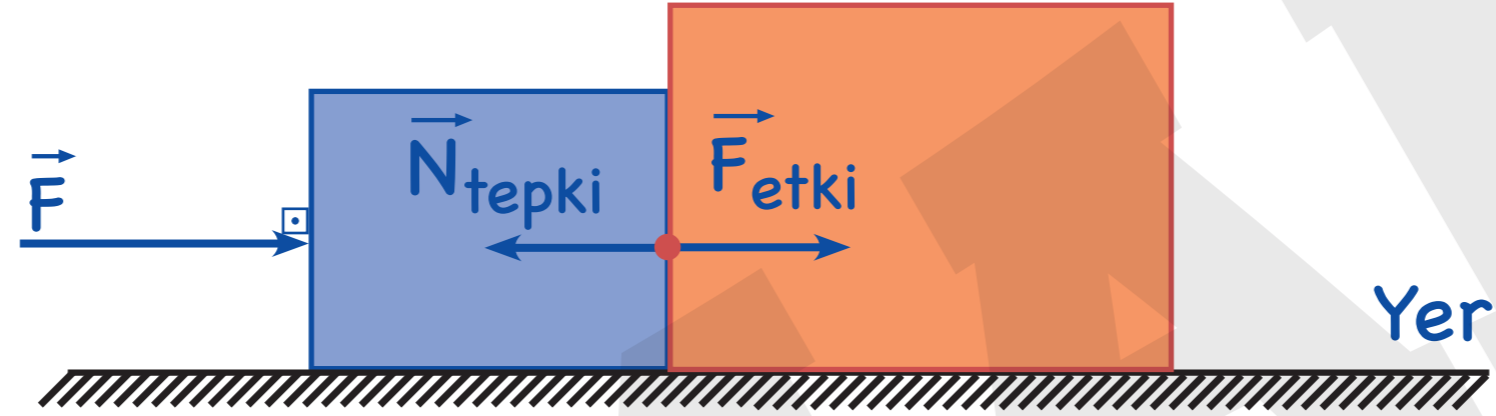
Kayhan : Etki-tepki yasası, kuvvet çiftlerinin nasıl oluştuğunu açıklar.

Buna göre; Cemal, Buse ve Kayhan arasında kimlerin yorumu doğrudur?

- A) Yalnız Cemal
- B) Cemal ve Buse
- C) Cemal ve Kayhan
- D) Buse ve Kayhan
- E) Cemal, Buse ve Kayhan

! DİKKAT :

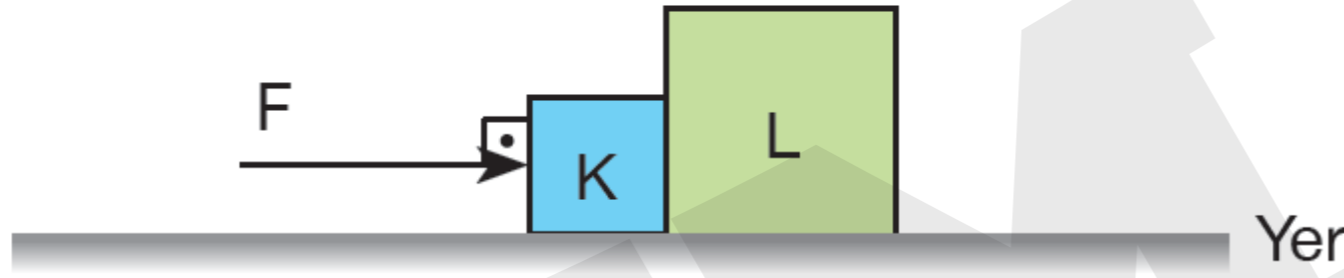
$$\vec{F}_{\text{etki}} = - \vec{N}_{\text{tepki}}$$

$$|F_{\text{etki}}| = |N_{\text{tepki}}|$$

→ Etki tepki kuvvetleri birbirine eşit fakat zıt yönlüdür.

Örnek:

Sürtünmesiz yatay düzlemde birbiriyle temas halinde bulunarak durmakta olan K ve L cisimlerinden K cismine, yatay doğrultuda F büyüklüğünde kuvvet uygulanıyor.

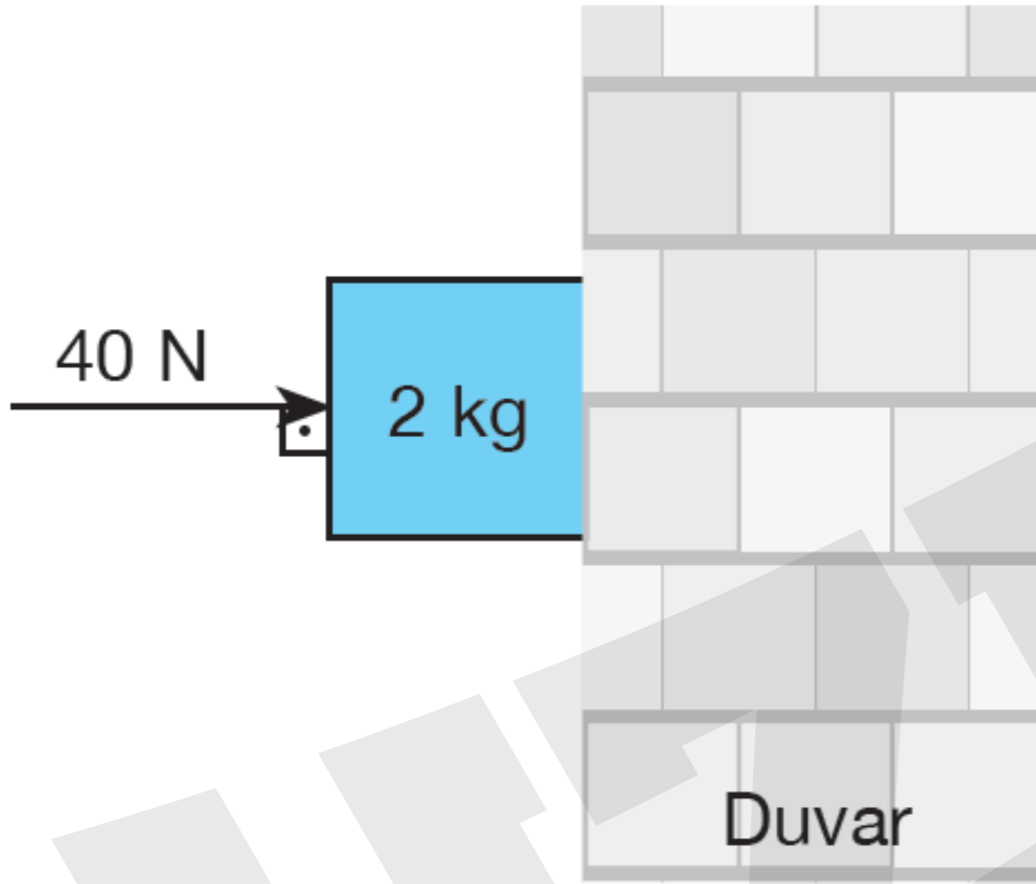
Buna göre,

- I. K cismi, L cismine tepki kuvveti uygular.
- II. L cismi, K cismine etki kuvveti uygular.
- III. Etki ve tepki kuvvetlerinin büyüklüğü eşittir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

Örnek:

Kütlesi 2 kg olan cisim düşey düzlemdeki duvar üzerinde, yatay doğrultuda uygulanan 40 N büyüklüğündeki kuvvetin etkisiyle düşey düzlemde aşağıya doğru sabit süratle ilerlemektedir.

Buna göre, duvarın cisme uyguladığı tepki kuvveti kaç N'dir? ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

A) 10

B) 15

C) 40

D) 55

E) 60